

Het schetsproces

Netwerk met energie

- **Van Binnen uit**   Beleid en visie door deelnemers geformuleerd
    Plan komt van uit de groep
    Realisatie door procesmanager in nauw overleg met de groep
- **gelijk speelveld**   zowel onderling als met de samenwerkingspartners
- **Zeggenschap**   als groep in het gebied zelf de regie in handen:
    door zelf uit te voeren ook met risico dragen (Stichting)

- Vrijwilligheid om aan te sluiten.

Markdal is eind 2018 'Europees' natuurgebied

Na de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst plantten 'Markdal'-voorzitter Jettie Rattink (l) en gedeputeerde Jan van den Hout (r) gisteren een fladderiep (witte iep) op de Markoever bij de Scheelebrug. De Bredase wethouder Selçuk Akinci hielp een handje. foto Jeroen Jongeneelen/het fotob...

Vereniging Markdal krijgt fiat provincie om rivierdal in 5 jaar tot natuurgebied in te richten. Kosten: ruim tien miljoen.

door **Leo Nierse**

GALDER - De vrijwilligersorganisatie Markdal Duurzaam en Vitaal

gaat met toestemming van de provincie, samen met waterschap Brabantse Delta, het Markdal volgens Europese richtlijn als natuurgebied inrichten. "Den Bosch" steekt dit project in vijf jaar moet zijn uitgevoerd in het gebied tussen de Duivelsbrug (Ginneken) en de grens. Gistermiddag tekenden 'Markdal'-voorzitter Jettie Rattink en gedeputeerde Jan van den Hout (SP) de overeenkomst. Dat gebeurde op het terrein van Peter Kleemans bij de Scheelebrug in de Daesdonckseweg. Daar scheidt de Bovenmark de meewerkende ge-

meenten Breda en Alphen. Met het planten van een fladderiep - een krachtige inheemse 'groeier' - symboliseerden de ondertekenaars de start van een natuurplan voor de strijd tegen de karakteristieke Markdal'. Officieel gaat het om uitbreiding en verbetering van het Nationale Natuur Netwerk, lees: de Ecologische Hoofdstructuur. Als watersysteem moet het Markdal straks aan de Europese KRW-norm (Kader Richtlijn Water) voldoen. Daarbij is de medewerking van de Brabantse Delta onontbeerlijk. Bijzonder aan de totale aanpak is dat alle be-

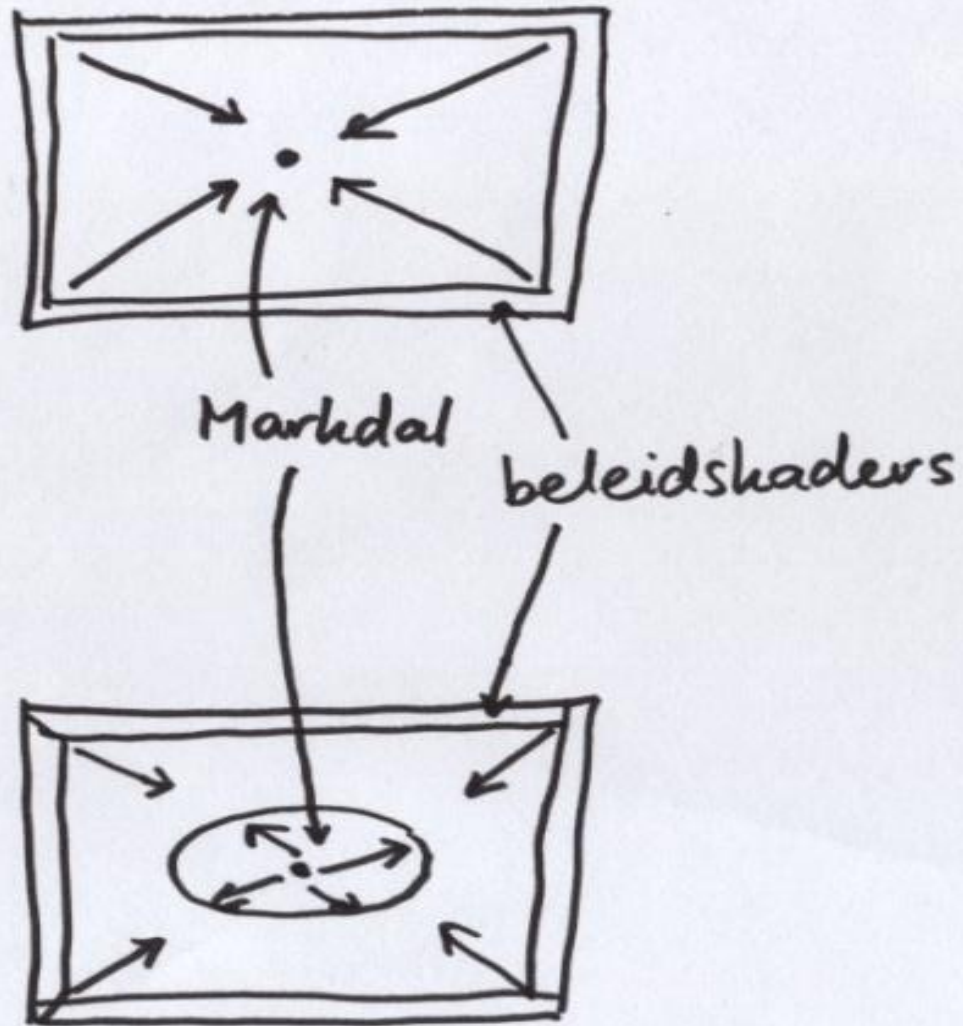
trokkenen in het gebied - grondzitters, bewoners, ondernemers in de vereniging Markdal zitten allen een gelijke stem in het k... te... (um... zie... van... hie... tu... de... er, wa... b... g... ren hun land zelf als natuurgebied inrichten. Behalve door natuurherstel en vrij stromende Mark, moet h... om geliefde beekdal ook r... waarde krijgen door ruimte t... den aan economische (agrar... en recreatieve) activiteiten. t... gisteren: „De boeren m... hier ook een goede boterham... verdienen.”

Overeenkomst nov 2013

Perspectief voor het Markdal

3 februari 2016

Andersom werken begint in de Kern

Initiatief - groep

Bestuurlijke steun

Bewoners-eigenaren

Gemeenten (RO – Milieu)

Waterschap (KRW)

Provincie (RO) (NNB)

TBO's cs (NNB)

Rijkswaterstaat (A58)

Markdal
duurzaam & vitaal

EERSTE CONTRACT

- **Realiseren van KRW-doelen en 102 ha EHS t.b.v. KRW.**
  - **67 ha min of meer gelabeld – 33 ha flexibel**
  - **Vrij stromende markt**
- **Grote mate van handelingsvrijheid**
  - **niet verplicht mee te doen,**
  - **vrij om eigenaar te blijven,**
  - **vrije keuze natuur doelen**
  - **Vrije keuze toekomstige beheer en beheerder(s)**
- **Borging en financiën**
  - **Overeenkomsten, intentieverklaringen en bijdragen**
- **Ietsje later gevolgd door: ontwikkelen Perspectief voor Strijbeek**

Wat lijkt nu het voorstel:

- **Overeenkomst verlengen tot inrichting gereed**
- **Gronden als logisch verlengstuk van werk Markdal op nemen in aanvullende overeenkomst om te beginnen ca. 100 ha.**
- **. vestiging kwalitatieve verplichting op gronden eigendom van stichting. D.w.z. natuur of natuur waarop ook agrarische activiteit mogelijk is de zgn “ondernemende natuur”**

Aandachtspunten:

- **Waar mogelijk al aan de slag met de voorbereidingen voor inrichten**
- **Toekomstig eigendom/exploitatie**
werkgroep beheer werkt hiervoor aan voorstellen voor een structuur

Vereniging:

- Organisatie: is huidige vorm ook geschikt voor nieuwe fase
- Samenwerking bij de uitvoering. Hoe ziet die er uit? Relatie stichting/vereniging
- Communicatie : over het werk straks: wie praat mee over wat.
  - werkgroepen
  - brainstorm bijeenkomsten over belangrijke thema's
  - over het proces, vragen vanuit hele land
  - fietstochten e.d. ; rondleidingen
  - website
- Naast overeenkomst ook andere items van belang
  - duurzame energie
  - relatie natuur en landbouw
  - druk? van de recreatie
- A 58
- Stichting Markhoeve

Samenhangende kijk op het Markdal

⊗ (integrale visie op het Markdal) ⊗

Hoe kunnen wij gezamenlijk en individueel zodanig met het Markdal omgaan dat wij ook werkelijk die richting op gaan die wij voor ogen hebben?

⊗ Een duurzamer en vitaler Markdal ⊗

Zomerexpositie 'Mark, stroom door de tijd'.
Zaterdag/zondagmiddagen 13-17u van 14 juli t/m 19 aug.
Duivelsbruglaan 1 - Breda

Ahmad Arkawi

Platform van A58 naar Beter

Algemeen Beraad, dec 2017

Boven: Marcel van Miert, Gerard van den Boer, Dorine Brinkhof, Willem Jan Goossen, Ton Kroes, Jan Roovers
Midden: Joost de Jong, Wieke Bonthuis, Joop van Riet
Voor: Piet van Iersel, Jettie Rattink, Sjef Langeveld, Toon Goos, Piet van Riel, Nellie Raedts
Verhinderd : Louis Braspenning, Chanan Hornstra, Marian Hulshof, Esther Jansen, Hans van Engen